

TAVASZI NYITÁNY

Irta Francis James

— Gyermekem, aki oly ártatlanul unszolsz, hogy nem is tudom, nem egy szál hóvirág vagy-e: hogyan csaljak ki sípomból hatvanöt éves koromban tavaszi szimfóniát?

Nem tudod, hogy én már nem élek; hogy csak szobrához fordulsz annak az embernek, aki voltam, s nagy, merev márványszememmel alig látlak? Csorba, megkövült kagylófüllel hallom gyöngyöző nevetésed; orrcmat piszévé tette a sok szél és eső. s mint két lépsejttel, szimatolom velük hajad mézillatát; a kamaszok célpontnak nézik arcomat, s kődobásaiktól sebzett szájjal kóstolgom azt a gránátalma gerezdet, amelyet uzsonnádból meghagytál nekem; egy lezuhant faág sujtásától suta kézzel igyekszem, mint hajdan, de most már hiába, egy percre szarván fogni és megtáncaltatni a kecskét, melyet te játszva megszelídítettél.

— Kérlek, öreg költő, énekeld el nekem a Szerelem énekét; nem ismerem, s azt mondják, itt az ideje. Így talán ráismerek, ha erre vetődik.

— Az én időmben, a magamfajták, hacsak nem volt kendő a szemükön, mint neki, nem törődtek a Szerellemmel.

— Mi az? Talán vak?

— Igen, vak, mint Homérosz.

— Homérosz nyilván az a kócos, szakálas, meztellábas esavargó, akit lerajzoltam az iskolában, s aki ott áll bronzban a nagyanyám órájának a tetején, lanttal kezében, üres szemgolyóval?

— Az ő vaksága a langesze miatt van; de ha zsebkendődet halántékom köré kötöd, gyermekem, hogy megszabadíts néhány okvetetlenkedő fénysugártól, talán megihlet a Múza és megengedi, hogy beszéljek neked a tavaszról.

A gyermek homlokomra tekerte zsebkendőjét s megkötötte a tarkémon. S egész márványlényem meghatódott. Kinyújtottam a kezemet, letörtem egy nádszálat a közelemben, hogy legyen mire ajkamat illesztenem, s ütött-kopott talapzatomon énekelni kezdtem:

— Azt kérdezed tőlem, gyermekem, mi a tavaszi Szerelem. Mi más, mint két ég, mely fölénk borul és fejünk fölött remeg; egy nyíló orgona egy romfalon; egy lengő fűszál...

— Énekelj csak, öreg költő, énekelj!

— Valami, aminek se kezdete, se vége; hűs lélekzetvétel; ébredés falun, s ágyunk vidáman bámulja magát egy tükör vizében; egy gondolat, mely rügyezni kezd a lelkedben, mint a mag;

varázsló tünemény, akit alig veszel észre, egyszerre előlibeg eből az átváltozó magból s egy szót sűg a fülünkbe, egy szót, amit sejtünk ugyan, de sősem tudtunk volna kitalálni. S még ez is a tavaszi Szerelem: a friss fehőrneműk vidámsága, a tejeskávė a virágos bögrében, s a glicinia, mely úgy ragyog, hogy belekáp-rázik a szem...

— Folytasd, öreg költő, folytasd tovább!

— Az Ezeregy Éjszaka ezeregy álma, vízesésekkel; s a hajnal ezeregy álmódozása a pacsirta trilláival; és ezer apróság, mely sősem találkozik, hanem inkább szétszóródik benned, mint a barackfák, almafák, körtefák, cseresznyefák fehér és rózsaszínű pelyhei. Kezdetek rá dalotokra, gyöngéd csőrű kis posztáták! Gyermekek, mostantól fogva titok lappang lelketekben, olyan rejtett titok, akár egy tengerice-fészek a esillogó, merev levelek közt a gyümölcsösben; titok, melyet nem ismertek: titok, melyet majd megfejt, aki egy szép napon eljön. Ó, ki éneklı meg méltón tizenhat évünk mámorát, mikor völgyrőł völgyre fölesendül az esti harangszó, a falusi fiatalok összefonják kezüket, mint egy virágfűzért, s ott állnak várakozva a hanyatló napvilágban, mely lassan egybeolvad az ébredő holdvilággal?

— Csak ennyit énekel nekünk a tavasz? Mást nem?

— Várj csak, mingyárt újrakezdi, mert ő ihlet engem, kevesebb rendetlenséggel, kevesebb jéggel-zivatarral, kevesebb hervadó pártával, kevesebb égzengéssel és több szívárvánnyal. Eddig a kakuk szavára és a kos jegyében még csak kankalint szedtél és kökörcsint, tudófüvet és nirciszt, foszlárkát és télizöldet.

— Minek ez a sok virág, költő?

— Hogy egész szivedből odaadd.

— De hiszen csak egy szívünk van, öreg költő!

— Hát akkor ne adj, csak egy szálát.

— Folytasd, öreg költő, tavaszi szonátádat!

— Nagypénteken meghal az Üdvözítő és husvétkor föltámad. Májusban édesanyjához folyamodunk. Búzaszentelőkor az ő nyomában járunk a mezőkön. Áldozócsütörtökön Jézus felszall a mennybe. Pünkösdkor eljön a Szentlélek. Aztán ragyogó, tágas mezők kiterített zöld abroszán vonul az Űrnap

— Elhallgatsz, öreg költő?

— Mit mondjak még egyebet? Hogy júniusra beérik a cseresznye?

— Igen, júniusra beérik a cseresznye...

— És aztán, valaki szerelmes lesz beléd...